

مرجع‌نویسی و شیوه مدیریت مراجع با استفاده از نرم افزار اندنوت

علي شيخيان

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی لرستان

alishikhian@gmail.com

اهداف کارگاه

از شرکت کنندگان انتظار می‌رود:

- (۱) مرجع نویسی را تعریف و اهمیت آن را توضیح دهند.
- (۲) دو شیوه اصلی مرجع نویسی را نام ببرند و تفاوت آنها را تشخیص دهند
- (۳) ضرورت یا اهمیت استفاده از نرم افزارهای مدیریت مراجع را توضیح دهند
- (۴) انواع نرم افزارهای مدیریت مراجع را نام ببرند.
- (۵) کتابخانه یا بانک اطلاعاتی مراجع را تعریف کنند.

اهداف کارگاه:

- (۶) سه شیوه تهیه کتابخانه را نام ببرند و به طور عملی بتواند کتابخانه مراجع را بسازند.
- (۷) شیوه‌های مرجع نویسی در متن مقاله را با استفاده از اندنوت توضیح دهند.
- (۸) نحوه تغییر شیوه یا فرمت مراجع را توضیح دهند و عملاً اجرا نمایند.
- (۹) شیوه حذف و دستکاری مراجع را توضیح دهند.
- (۱۰) شیوه حذف کدهای اندنوتی را در متن مقاله و تهیه فایل نهایی را توضیح دهند.
- (۱۱) بتوانند یک کتابخانه اندنوتی ساخته و از آن در مقاله فرضی استفاده نمایند.

تعاریف و مقدمات

(۱) استناد

(۲) مرجع (مأخذ)،

(۳) کتابنامه

استناد یا Citation

نوعی مستندسازی درباره منبع یک ایده، اظهار نظر یا یک مطالعه پژوهشی هستند که در متن نوشته یا سند به آن‌ها ارجاع (Refer) شده است.

فهرست منابع چیست؟

لیستی حاوی مشخصات کتاب شناختی منابعی است
که نویسنده در متن مقاله به آنها استناد کرده است.

کتابنامه یا Bibliography

شبيه به لیست مراجع است با این تفاوت که حاوی مشخصات کتابشناختی کتابها و سایر منابعی است که در متن به آنها اشاره نشده است، ولی برای مطالعه بیشتر توصیه شده‌اند.

ضرورت ارجاع به منابع

- (۱) میزان تسلط محقق را بر موضوع پژوهش نشان می‌دهد.
- (۲) ارتباط پژوهش فعلی با پژوهش‌های قبلی مشخص می‌شود.
- (۳) از دوباره‌کاری و به هدر رفتن منابع جلوگیری می‌شود.
- (۴) خوانندگان به اهمیت پژوهش فعلی با توجه به تحقیقات قبلی پی می‌برند.

مدیریت منابع چیست؟

روشی نظاممند برای برای سازمان‌دهی مراجع در متون علمی است که ممکن است به یکی از دو روش زیر انجام گیرد:

۱. دستی
۲. ماشینی

روش‌های ارائه منابع

(۱) پانویس

(۲) استفاده از شیوه‌های مرجع نویسی بین‌المللی

نحوه ارجاع به منابع در متن نوشته

۱. سیستم اسم- سال یا سیستم هاروارد یا سیستم نویسندہ- تاریخ

۲. سیستم عددی و نکوور

سیستم هاروارد

(۱) منابع در متن در داخل پرانتز ارائه می‌گردند.

(۲) هر منبع با نام نویسنده شروع می‌گردد و سال انتشار منبع پس از کاما به دنبال آن می‌آید.

(۳) اگر اسم نویسنده بخشی از جمله باشد، فقط سال انتشار مقاله در داخل پرانتز ذکر می‌شود.

سیستم ونکوور

- (۱) مبتنی بر نظام توالی استناد است.
- (۲) منابع به ترتیب استناد در متن، در فهرست منابع ذکر می‌گردند.
- (۳) هر منبع يك شماره دارد، هر قدر هم مورد استفاده قرار گیرد.

سیستم ونکوور

(۱) منابع در متن در داخل پرانتز یا کروشه یا بالانویس ارائه می‌گردند.

(۲) منابع داخل پرانتز، با استفاده از يك كاما و فاصله از هم جدا می‌شوند.

(۳) اگر تعداد منابع داخل پرانتز از سه تا بیشتر و متوالي باشند، اعداد اول و

آخر با استفاده از خط تیره از هم جدا می‌شوند

نحوه نگارش فهرست منابع

- (۱) بر طبق راهنمای نویسندگان مجله مورد نظر عمل شود.
- (۲) در سیستم هاروارد، ترتیب مراجع همواره الفبایی است.
- (۳) اسم نویسنده. سال انتشار. عنوان مقاله، نام نشریه، جلد نشریه: صفحات

نحوه نگارش فهرست منابع

(۱) اگر از سیستم عددی و نکوور استفاده می‌شود:

۱. فهرست نمودن منابع به ترتیب ظهور در متن و بر اساس قوانین منبع نویسی.

۲. منابع به ترتیب حروف الفبا فهرست شوند تا شماره آنها مشخص شود و سپس این شماره در متن ارجاع داده شود.

استناد به مقاله مجله

(۱) نام خانوادگی (يك فاصله) حرف اول نام كوچك نويسنده
(نقطه، يك فاصله) عنوان مقاله (نقطه، يك فاصله) مخفف نام
نشريه (يك فاصله) سال نشر (نقطه ویرگول بدون فاصله)
دوره (يك فاصله) شماره (دونقطه بدون فاصله) شماره
صفحات.

در سیستم اسم- سال:

(۱) سال انتشار پس از نام نویسندگان می‌آید و پس از یک نقطه عنوان مقاله، نام نشریه، جلد نشریه، یک کلون و صفحات مقاله.

استناد به کتاب

کامل: بصیرت ج. برنامه‌ریزی درسی. ویرایش دوم. تهران: انتشارات سمت؛
۱۳۸۸. صفحه ۲۰ تا ۳۰.

فصل کتاب: نویسنده فصل. نحوه تنظیم اهداف. در بصیرت ج. برنامه‌ریزی
درسی. ویرایش دوم. تهران: انتشارات سمت؛ ۱۳۸۸. صفحه ۲۰ تا ۳۰.

مقالات همایش‌ها

(۱) نویسنده. عنوان مقاله، نام همایش، تاریخ و محل همایش، محل انتشار نام ناشر، سال انتشار، و صفحات کتابچه همایش.

پایان نامه

(۱) نویسنده. عنوان پایان نامه (پایان نامه). نام دانشگاه:

سال دفاع.

نرم افزارهای مدیریت مراجع

(۱) تعریف

(۲) انواع

اندنوت چیست؟

نرم افزاری است که به وسیله آن:

(۱) سازماندهی استناد کتاب‌شناختی؛

(۲) افزودن استنادها به متن مقاله یا دیگر نوشتارها؛

(۳) ایجاد فهرست منابع در مقاله یا دیگر نوشتارها؛

(۴) قالب‌بندی مقاله بر اساس شیوه‌نامه‌های استنادی رایج، صورت می‌گیرد

انواع نرم افزارهای مدیریت مراجع

(۱) آنلاین

(۲) دستکاپ

مثالها:

1) EndNote

- www.endnote.com/

2) Citavi

- www.citavi.com/

3) Zotero (free)

- www.zotero.org

4) Mendely

مراحل کار با اندنوت

- (۱) نصب و تنظیم نرم افزار
- (۲) ایجاد کتابخانه
- (۳) ویرایش و دستکاری کتابخانه
- (۴) رفرانس گذاری در متن مقاله با استفاده از اندنوت
- (۵) تغییر شیوه رفرانس گذاری متناسب با نوع مجله
- (۶) حذف کدهای اندنوتی از متن مقاله و تهیه فایل نهایی